

Saha Yildirim Kulevski
Verksamhetscontroller

Granskning av samverkan och förebyggande insatser för barn och unga

Förslag till beslut

Barn- och skolnämnden beslutar

att lämna yttrande över granskningsrapporten enligt vad som framgår av förvaltningens tjänsteskrivelse.

Sammanfattning

På uppdrag av Lunds kommuns förtroendevalda revisorer har revisionsföretaget Ernst & young genomfört en granskning av samverkan och förebyggande insatser för barn och unga. Med anledning av vad som framkommit i den, ger kommunrevisionen två rekommendationer som riktas till barn- och skolnämnden:

- Kartlägga hur många av de 10-11-åriga barnen som går på fritidshem och om det finns tillräckliga insatser och aktiviteter kopplat till övriga barn i denna målgrupp.
- Säkerställa att det finns en tillräcklig samordning av den samlade elevhälsans arbete på huvudmannanivå.

Kommunrevisionen önskar svar på vilka åtgärder som kommer att vidtas med anledning av dessa rekommendationer.

Barn- och skolförvaltningen har skrivit ett förslag till yttrande över granskningsrapporten. I yttrandet framgår sammanfattningsvis att rekommendationerna kommer att hanteras inom ramen för förvaltningens systematiska kvalitetsarbete, samt genom en förstärkt central samordningsfunktion gällande elevhälsoarbetet och genom arbetsgruppen samverkan för barn och unga.

2023-02-14

Diarienummer

BSN 2022/10028

Underlag för beslutet

- Barn- och skolförvaltningens tjänsteskrivelse 2023-02-14, Granskning av samverkan och förebyggande insatser för barn och unga
- Missiv granskning av samverkan och förebyggande insatser för barn och unga
- Revisionsrapport avseende samverkan och förebyggande insatser för barn och unga

Ärendet

Bakgrund

På uppdrag av Lunds kommuns förtroendevalda revisorer har EY genomfört en granskning av hur utsatta barns rättigheter tas till vara, hur och när förebyggande insatser sätts in samt hur samverkan sker mellan berörda nämnder.

Granskningen omfattar barn- och skolnämnden, utbildningsnämnden och arbetsmarknads- och socialnämnden. Även kommunstyrelsen ingick i granskningen i egenskap av sin samordnande roll. Granskningen har skett genom ett stort antal intervjuer och dokumentstudier av bland annat överenskommelser, styrande dokument och kunskapsunderlag.

Sammanfattningsvis görs bedömningen att det inte fullt ut finns ett tillräckligt arbete för att ta tillvara utsatta barns rättigheter. Det finns ett behov av ytterligare nedbrytning och konkretisering av delmålen för social hållbarhet baserat på kunskapsunderlag, samt tydligare koppling mellan underlag och identifierade åtgärder/vidare arbete. Det är också oklart i vilken grad de olika insatserna kopplar an till program för social hållbarhet, samt om det utvärderats vilka insatser som är viktigast för att uppnå uppsatta mål.

Med anledning av vad som framkommit i genomförd granskning kopplat till barn- och skolnämnden önskar revisionen svar på huruvida nämnden instämmer i framlagda rekommendationer, samt ett tydliggörande av vilka åtgärder som kommer att vidtas i förekommande fall. Denna skrivelse utgör svar till revisionen och nedan tydliggörs yttrande kopplat till respektive rekommendation.

2023-02-14

Diarienummer

BSN 2022/10028

Barn- och skolförvaltningens yttrande**Rekommendation 1 till barn- och skolnämnden: Kartlägga hur många av de 10-11-åriga barnen som går på fritidshem och om det finns tillräckliga insatser och aktiviteter kopplat till övriga barn i denna målgrupp.**

Utifrån granskningsresultatet rekommenderas även att kommunstyrelsen tillsammans med kultur- och fritidsnämnden utvärderar om kommunens samlade fritidsverksamhet för unga från 10 år och uppåt motsvarar de behov som finns och kan säkerställa ett tillräckligt förebyggande arbete för unga.

Kultur- och fritidsförvaltningen har tidigare haft fritidsverksamhet i alla Lunds bostadsområden, men sedan fritidshemsverksamheten flyttats tillbaka till skolan bedrivs enbart en kraftsamlad fritidsgårdsverksamhet i utvalda områden. Det finns även en föreningsdriven fritidsgård i centrala Lund kallat Hemgården. Utgångspunkten är kopplad till socioekonomiska behov, men det finns ingen budget till ytterligare satsningar. Fritidsgårdarna har begränsat med personal och prioriterar ett förlängt öppethållande på kvällar och helger framför att samverka med skolorna. Viss samverkan finns men försvåras dessvärre med anledning av resurs-/personalbrist. Vidare lyfts oro från kultur- och fritidsförvaltningen för målgruppen 10-11 åringar, då de flesta inte går på fritidshem och den öppna fritids- och ungdomsverksamheten har målgruppen 12 och år och uppåt (undantaget loven, då även 10-11-åringar inbjuds att delta i vissa aktiviteter). Det lyfts behov av en kartläggning kring hur många 10- 11 åringar som inte är inskrivna på fritids, samt hur tiden efter skoldagens slut då används. Behovet av kartläggning har enligt uppgift lyfts i olika sammanhang, men ej planerats för att genomföras.

Från år 2020 till 2021 minskade fritidshemsverksamhetens elevantal med 2,7 procentenheter (194 elever) för att sedan öka med 0,4 procentenheter till år 2022. Samtliga verksamheter har haft lägre barn- och elevantal än vad kommunfullmäktiges beslutade budgetram för 2022 baserats på. En annan delförklaring till detta är att föräldrar jobbat hemifrån på grund av pandemin och att behovet av fritidshemsplatser därmed inte varit lika stort som tidigare år. Andelen heltidsanställda fritidspedagoger har minskat med 8 procentenheter sedan år 2020 och grundlärare i fritidshem/fritidspedagoger har den näst högsta personalomsättningen på 14 %. Som en följd av svårigheten att rekrytera behörig personal inom fritidshemmet har antalet visstidsanställda ökat med 20 anställda jämfört med motsvarande period 2021. Rekryteringsbehovet av såväl fritidshemspersonal och

2023-02-14

Diarienummer

BSN 2022/10028

andra kritiska funktioner inom skolan är en nationell utmaning och förvaltningen behöver arbeta med olika strategier för att möta det kompetensbehov som finns. Detta görs bland annat genom kompetensutveckling av befintlig personal, samverkan med lärosäten, kompetensväxling, intern rörlighet och att arbeta aktivt för att vara en attraktiv arbetsgivare för såväl nuvarande som framtida medarbetare

Fritidshemmets uppdrag är ett utvecklingsområde som identifierades inom ramen för huvudmannens systematiska kvalitetsarbete redan läsåret 20/21 och som fortsätter vara relevant. Det handlar bland annat om kompetensförsörjning och kompetensutveckling för att bidra till att aktiviteter på fritidshemmet i större omfattning kan kopplas till utveckling av de förmågor som fritidshemmet enligt läroplan ska främja. Därutöver har det inom program för social hållbarhet framställts mål riktade till barn- och skolnämnden, bland annat mål 2.4 som handlar om att "Lunds kommun ska skapa förutsättningar för samverkan mellan formellt och informellt lärande på fritiden, på skoltid och i nära anslutning till skoldagen." Under de senaste läsåren har kompetensutveckling och kollegialt lärande kring temat skett på flera olika sätt. Skolverkets fortbildning "Fritidshemmets uppdrag" och olika former av samtalsgrupper upplevs ha bidragit till en ökad kännedom kring uppdraget. Pandemin har dock inneburit utmaningar kopplat till detta utvecklingsarbete och ett fortsatt fokus på fritidshemmets uppdrag är ett tydligt utvecklingsområde som har identifierats inom ramen för huvudmannens systematiska kvalitetsarbete under de senaste två läsåren.

Med start 2023 kommer förvaltningen, i samarbete med Linnéuniversitetet, påbörja en treårig utbildningsinsats. Samtliga enheter finns representerade och totalt rör det sig om cirka 300 deltagare. Insatsen avser bland annat stärka enheternas förmåga att bedriva systematiskt kvalitetsarbete och att följa upp och analysera olika resultat. Detta förväntas leda till att insatser och prioriteringar tydligt kopplas till faktiska behov där fritidshemmets uppdrag utgör en viktig del. Vidare kommer förvaltningen att se över befintliga enkäter (tex LUNK) inför år 2024 och därmed utreda behovet av en enkät även för fritidshemmet. Revideringsarbetet är i sin linda och hur en enkät för fritidshemmet skulle kunna utformas är ännu inte klarlagt. Även Skolinspektionens enkät innefattar totalt sex frågor om fritids som utgör ett underlag för enheterna och huvudmannen att arbeta vidare med.

Förvaltningen välkomnar en kartläggning kring hur många 10-11 åringar som är inskrivna på fritids och om det finns tillräckliga

2023-02-14

Diarienummer

BSN 2022/10028

insatser och aktiviteter kopplat till övriga barn i denna målgrupp. Förslagsvis kan detta göras i samarbete och inom ramen för den rekommendation som riktats till kommunstyrelsen och kultur- och fritidsförvaltningen (se det inledande stycket för detta avsnitt), förslagsvis som en del i uppdraget för arbetsgruppen för samverkan barn och unga.

Rekommendation 2 till barn- och skolnämnden: Säkerställa att det finns en tillräcklig samordning av den samlade elevhälsans arbete på huvudmannanivå.

Enligt skollagen ska elevhälsan arbeta hälsofrämjande och förebyggande för att stödja elevers utveckling mot utbildningens mål. Elevhälsa är ett gemensamt ansvar som delas av samtlig undervisande personal och elevhälsans professioner. Elevers motivation och mående är nära knutet till skolans sociala lärmiljö och vilket stöd och återkoppling eleverna upplever i förhållande till sitt lärande. Barn- och skolnämnden har, i samklang med statsbidraget Likvärdig skola (som avser grundskolan) arbetat för att förstärka elevhälsan genom exempelvis kompetenshöjning inom specialpedagogiskt arbete samt rekrytering av specialpedagoger, kuratorer och skolpsykologer. Precis som granskningen framhåller har en tydlig samordning av samtliga funktioner hittills saknats men är nu under uppbyggnad.

Den nya organisationen inom barn- och skolförvaltningen innebär en ökad samordning av elevhälsan. När den nya verksamhetsgruppen för kvalitet och pedagogiskt stöd är fullt uppbyggt till hösten 2023 kommer det att finnas en samordnare för varje profession inom elevhälsan. Dessa samordnare kommer att organiseras inom enheten pedagogiskt stöd och ha som uppdrag att samla sina professionsgrupper (tex kuratorer) med jämna mellanrum för att identifiera behov och samordna teman för träffarna.

Vidare kommer barn- och skolförvaltningen och utbildningsförvaltningen att samarbeta två gånger årligen i kompetenshöjande insatser, där temat på insatserna den närmsta tiden är ANDTS (alkohol, narkotika, droger, tobak, spel). Föreläsningar och workshops är inplanerade för att stödja detta mål.

Beredning

Arbetet har beretts av berörda funktioner på barn- och skolförvaltningen.

2023-02-14

Diarienummer

BSN 2022/10028

Barnets bästa

För att säkerställa barnets bästa är det av vikt att alla beslut som fattas kopplat till de verksamheter barn och elever vistas i har ett tydligt barnperspektiv.

En barnkonsekvensanalys ska inte göras när nämnden svarar på remiss från andra nämnder eller myndigheter. Det är den nämnd eller verksamhet som initierar ärendet som ansvarar för denna.

Ekonomiska konsekvenser

Förslaget medför inga ekonomiska konsekvenser.

Jytte Lindborg
Skoldirektör

André Levin
Ekonomichef

Beslutet skickas till

För verkställighet eller motsvarande åtgärd:

-

För kännedom:
Kommunrevisionen